ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ
СЭВРЭЙ СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2024 оны 12 сарын 22 өдөр Дугаар 2/06 Сайншанд

2025 оны төсөв батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.3, 22.1.3, 35 дугаар зүйлийн 35.1.9, 35.1.18, Төсвийн тухай хуулийн 64 дүгээр зүйлийн 64.1.2, Монгол Улсын 2025 оны төсвийн тухай хууль, аймгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны 3/14 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Сумын 2025 оны төсвийн орлогын нийт дүн, орлогын нэр төрлийн хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

№	Орлого	Төсөв /төгрөг/
	Сумын нийт орлого	**4,931,268,738**
1	**Төсвийн орлого**	**289,464,336**
1.1	**Татварын орлого**	**255,389,336**
1.1.1	Цалин хөдөлмөрийн хөлс шагнал урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	200,000,000
1.1.2	Үйл ажиллагааны орлого	35,000,000
1.1.3	Хадгаламжийн хүүгийн орлого	50,000,000
1.1.4	Шууд бус орлого	50,000,000
1.1.5	хөрөнгө борлуулсны орлого	1,000,000
1.1.6	Хувь хүний орлогын албат татварын буцаан олголт	(114,832,064)
1.1.7	Үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	1,000,000
1.1.8	Галт зэвсэг бууны албан татвар	3,500,000
1.1.9	Малын тоо толгойн албан татвар	6,751,400
1.1.10	Төсвийн тухай хуулийн 23.4.9-д зааснаас бусад улсын тэмдэгтийн хураамж	3,000,000
1.1.11	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны албан татвар	500,000
1.1.12	Газрын төлбөр	12,470,000
1.1.13	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	7,000,000
1.2	**Сумын төсвийн татварын бус орлого**	**34,075,000**
1.2.1	Нэр загдаагүй орлого /цагдаагийн хүү торгууль бусад/	34,075,000
2	**Тусгай сангийн орлого**	**120,000,000**
2.1	Хоршоо хөгжүүлэх сан	20,0000,00
2.2	Мал хамгаалах сан	100,000,000

4624007090

3	**Шилжих үлдэгдэл**	**594,817,002**
3.1	Орон нутгийн ерөнхий орлого	331,036,375
3.2	Орон нутгийн ерөнхий орлого /Мал хамгаалах сан/	159,000,000
3.3	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн шилжих үлдэгдэл	35,730,627
3.4	Хоршоо хөгжүүлэх сан	69,050,000
4	**Тусламжийн орлого**	**3,926,987,400**
4.1	Санхүүгийн дэмжлэг	2,940,542,700
4.2	ОНХСангийн хөрөнгөөр хийгдэх хөрөнгө оруулалт	986,444,700

2. Сумын 2025 оны төсөвт төсвийн ерөнхийлөн захирагч, түүний харьяа байгууллага, бусад байгууллагын төвлөрүүлэх орлогын хэмжээг дор дурдсанаар баталсугай.

/Төгрөгөөр/

Д/д	ТЕЗ, түүний харьяа байгууллага	Орлогын дүн
2.1.	**Сумын Засаг дарга**	**409,464,336**
2.1.1.	Татварын болон татварын бус орлого	289,464,336
2.1.2.	Мал хамгаалах сан	100,000,000.0
2.1.3	Хоршоо хөгжүүлэх сан	20,000,000.0

0

3. Сумын 2025 оны төсвийн жилд зарцуулах зарлагын нийт хэмжээг **4,931,268,738** төгрөгөөр баталж, төсвийн ерөнхийлөн захирагч, тэдгээрийн харьяа байгууллагад дор дурдсан төсөв зарцуулах эрхийг олгосугай.

/Төгрөгөөр/

№	Төсвийн захирагч	Төсөв /төгрөг/
3.1	**Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга урсгал зардлын дээд хэмжээ**	**260,836,928**
3.1.1	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	254,206,928
3.1.2	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зардал	1,630,000
3.1.3	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	5,000,000
3.2	**Засаг дарга**	**4,670,431,810**
3.2.1	Засаг даргын тамгын газар	**1,726,412,312**
3.2.1.1	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	1,151,243,992
3.2.1.2	Багийн засаг дарга	166,168,320
3.2.1.3	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	150,000,000
3.2.1.4	Мал хамгаалах сан	259,000,000
3.2.2	**Сум дундын ой анги**	**230,247,800**
3.2.3	**ТЗШ-ийн байгууллагуудын тогтмол зардал**	**722,052,898**
3.2.4	**Хөрөнгийн зардлын хэмжээ**	**1,991,718,800**
3.2.4.1	Орон нутгийн хөгжлийн сангаар хийгдэх хөрөнгө оруулалт	988,926,700
3.2.4.2	Малын тоо толгойн албан татвараас санхүүжих Орон нутгийн хөгжлийн сангаар хийгдэх хөрөнгө оруулалт	40,000,000
3.2.4.3	Хөтөлбөр арга хэмжээний зардал	235,000,000
3.2.4.4	Төсвийн хөрөнгөөр хийгдэх хөрөнгө оруулалт	638,742,100
3.2.4.5	Хоршоо хөгжүүлэх сан	89,050,000
	Нийт	**4,931,268,738**

4. Сумын 2025 оны төсвийн жилд сумын орон нутгийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн зардлын хэмжээг 235,000,000 төгрөг, орон нутгийн хөрөнгө хэрэгжүүлэх

хөрөнгө оруулалтын зардалын хэмжээг 638,742,100 төгрөг, орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний зардлын хэмжээг 988,926,700 төгрөг, Малын тоо толгойн албан татвараас санхүүжих Орон нутгийн хөгжлийн сангаар хийгдэх хөрөнгө оруулалт 40,000,000 төгрөгөөр батлалсугай.

5. Сумын 2025 оны төсвийн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 4,931,268,738.0 төгрөг буюу дор дурдсанаар батлалсугай.

5.1 Сумын татварын болон татварын бус орлого 289,464,336.0 төгрөг

5.2 Сумын төсөв аймгийн төсвөөс олгох санхүүгийн дэмжлэг 2,940,542,700.0 төгрөг

5.3 Сумын төсөвт аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангаас сумын орон нутгийн хөгжлийн санд олгох орлогын шилжүүлэг 986,444,700.0 төгрөг

5.4 Сумын төсвийн урьд оны үлдэгдэл 594,817,002 төгрөг

5.5 Сумын төсвийн тухайн жилийн тусгай сангийн орлогыг 120,000,000.0 төгрөг

6. “Сумын орон нутгийн төсвийн захирагч нарын хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, хүрэх үр дүнгийн талаарх чанарын болон тоон хэмжээний үзүүлэлт”-ийг 1 дүгээр хавсралтаар батлалсугай.

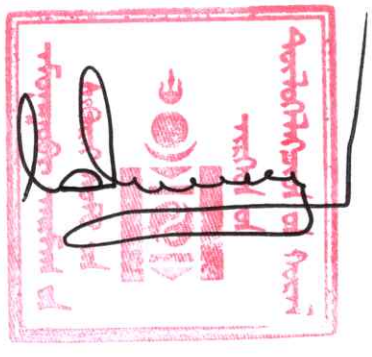
7. “Сумын орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх хөтөлбөрийн жагсаалт”-ыг 2 дугаар хавсралтаар батлалсугай.

8. “Сумын орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт”-ыг 3 дугаар хавсралтаар батлалсугай.

9. “Сумын орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2025 оны хэрэгжүүлэх төсөл хөтөлбөр арга хэмжээний жагсаалт”-ыг 4 дугаар хавсралтаар батлалсугай.

10. Төсвийн тухай хуулийн 42.2 дахь хэсгийн дагуу төсөвтөө зохицуулалт хийж ажиллахыг сумын Засаг дарга (Б.Батсайхан)-д үүрэг болгосугай.

11. Орон нутгийн төсвийн 2025 оны орлогыг бүрдүүлж, Төсвийн тухай хуулийн 40, 41 дүгээр зүйлд заасан гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлж, өр авлага гаргахгүй, төсвийн хөрөнгийг батлагдсан хуваарь, зориулалтын дагуу зарцуулахыг төсвийн эрх захирагч нарт даалгасугай.

ДАРГА Ч.ОГТБИШ

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны
12 дугаар сарын 22-ны өдрийн 2/06 дугаар
тогтоолын нэгдүгээр хавсралт

ТӨСӨВ ЗАХИРАГЧ НАРЫН 2025 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОРИЛТ ХҮРЭХ ҮР ДҮН, ХҮРЭХ ҮР ДҮНГИЙН ТАЛААРХ ТООН БОЛОН ЧАНАРЫН ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ

25	Хөтөл-бөрийн код	Хөтөлбөрийн нэр	Хөтөлбөрийн хүрэх үр дүн		Хөтөлбөрийн үр дүнгийн шалгуур үзүүлэлтүүд		Хэмжих нэгж	Суурь он	Суурь түвшин	2024 оны зорилтот түвшин	Хөтөлбөрийн зарцуулах төсөв /мян.т/
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН ДАРГА										
1	70105	Орон нутгийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагын үйл ажиллагаа	1.1	Сумдын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хуралдааныг улиралд нэг удаа зохион байгуулах, хуралдах нөхцөл боломжийг хангах, хуралдуулж шийдвэр гаргах, шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын зөвлөл нь хуралдааны шийдвэрийн биелэлт, хуралдааны бэлтгэл хангах, хуралдаан хоорондын хугацаанд хурлын хороо, ажлын хэгсийн үйл ажиллагааг уялдуулан ажиллах.	1.1.1	Хуралдаанаас гарсан бодлого, шийдвэр, дүрэм, журмыг хуулийн хүрээнд шийдвэрлэж, аймгийн хөгжлийн бодлогыг тодорхойлох (Хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн асуудал, гарсан тогтоолын тоо)	То хэмжээ	2024	4	4	192,798.4
					1.1.2	Хуралдааны шийдвэрт иргэдийн саналыг тусгана, иргэдийн оролцоо сайжирч ил тод нээлттэй байх үйл ажиллагаа (хэлэлцүүлгийн тоо)	То хэмжээ	2024	4	4	15,223.1
					1.1.3	ИТХ-ын төлөөлөгчид сонгогдсон тойргийн иргэдтэй уулзалт хийж, санал бодлыг сонсож, хуралдаанаас гарсан бодлого шийдвэрийг танилцуулах үйл ажиллагаа (хамрагдах иргэдийн тоо, нийт иргэдэд эзлэх хувь)	Хувь	2024	60	100	51,185.4
	70709	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх	1.2	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэн гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах	1.1.4	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд зориулан орон нутгийн төсвөөс санхүүжилт олгох, зарцуулах, тайлагнуулах журам хэрэгжинэ	олгох санхүүжилтийн хэмжээ	2024	25	20	1,630.0
	ЗАСАГ ДАРГА										
	70106	Орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	2.1	Засаг даргын харьяа байгууллагуудыг бодлого удирдлагаар хангаж ИТХ-ын тогтоол шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангах		Бодлого, арга зүй удирдлагаар хангаж буй байгууллагын тоо	То хэмжээ	2024	9	9	1,148,244
			2.2	Бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх		Бодлогын баримт бичгүүдэд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийн хэрэгжилтийн хувиар	Хувь	2024	90	95	166168.3
			2.3	Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх		үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	Хувь	2024	0	100	3000.0
			2.4	Мал хамгаалах сан		Засаг даргын захирамжаар батлагдсан сар, улирлын хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгож ажиллана.	Олгох санхүүжилтийн хэмжээ	2024	118083	200000	259000.0
			2.5	Сангийн сайдын 2021 оны 61 дүгээр тушаалаар батлагдсан Засаг даргын нөөц хөрөнгийн захиран зарцуулах журам хэрэгжсэн байна.		Засаг даргын нөөц хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулна	Хувь	2024	100	100	150000.0

2	70503	Орон нутгийн зорилтот хөрөнгө оруулалт	2.6	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 10 хөтөлбөр арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.		Хэрэгжүүлсэн хөтөлбөр арга хэмжээний тоо	тоо хэмжээ	2024	8	8	235000.0
			2.7	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар 4 төсөл арга хэмжээг хэрэгжүүлэх		Хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо	тоо хэмжээ	2024	7	15	638,742
	70501	ОНХСан	2.8	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар 19 Төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.		Хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо	Тоо хэмжээ	2024	26	18	1028926.7
	70106	Хоршоо хөгжүүлэх сан	2.9	Хоршоо хөгжүүлэх санг хэрэгжүүлнэ		Хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо	тоо хэмжээ	2024	2	2	89050.0
	71403	71403 Ойжуулалт	2.10	Сумын ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, хамгаалах нөхөн сэргээх, Ойн тухай хуулийн хэрэгжилтийг 100 хувьд хүргэнэ.		Ногоон байгууламжийн хэмжээг 3 га-д хүргэнэ	га	2024	3	6	230247.8
	71602	71602 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	2.11	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хуулийн дагуу Улсын төсөвт байгууллагуудын байр ашиглалттай холбоотой зардлыг орон нутгийн төсвөөс 100 хувь санхүүжүүлнэ.		Засаг даргын захирамжаар батлагдсан сар, улирлын хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгож ажиллана.	Байгууллагын тоо	2024	1	1	142382.8
	71702	71702 Соёл урлаг	2.12	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хуулийн дагуу Улсын төсөвт байгууллагуудын байр ашиглалттай холбоотой зардлыг орон нутгийн төсвөөс 100 хувь санхүүжүүлнэ.		Засаг даргын захирамжаар батлагдсан сар, улирлын хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгож ажиллана.	Байгууллагын тоо	2024	1	1	120463.0
	71801	71801 Сургуулийн өмнөх боловсрол	2.13	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хуулийн дагуу Улсын төсөвт байгууллагуудын байр ашиглалттай холбоотой зардлыг орон нутгийн төсвөөс 100 хувь санхүүжүүлнэ.		Засаг даргын захирамжаар батлагдсан сар, улирлын хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгож ажиллана.	Байгууллагын тоо	2024	1	1	75606.4
	71802	71802 -Ерөнхий боловсрол	2.14	Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хуулийн дагуу Улсын төсөвт байгууллагуудын байр ашиглалттай холбоотой зардлыг орон нутгийн төсвөөс 100 хувь санхүүжүүлнэ.		Засаг даргын захирамжаар батлагдсан сар, улирлын хуваарийн дагуу санхүүжилтийг олгож ажиллана.	Байгууллагын тоо	2024	1	1	383600.7
				СУМЫН ДҮН							**4,931,268.7**

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2024 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн
2/06 дугаар тогтоолын хоёрдугаар
хавсралт

“Сумын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх хөтөлбөр, арга хэмжээний жагсаалт”

/төгрөгөөр/

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2025 онд санхүүжих дүн
		Эхлэх	Дуусах		
1	Сайн төрийн албан хаагч хөтөлбөр хэрэгжүүлэх	2025	2025	20,000,000	20,000,000
2	Сайн багш оюунлаг сурагч хөтөлбөр	2025	2025	40,000,000	40,000,000
3	Ядууралгүй Сэврэй хөтөлбөр / Хөдөлмөрч Сэврэйчүүд/	2025	2025	25,000,000	25,000,000
4	Зөв бүхэн зөвхөн манай гэр бүлээс	2025	2025	25,000,000	25,000,000
5	Аялал жуулчлал хөгжүүлэх хөтөлбөр	2025	2025	20,000,000	20,000,000
6	Ахмадын сургаал алтнаас үнэтэй хөтөлбөр	2025	2025	30,000,000	30,000,000
7	Ногоон сум хөтөлбөр	2025	2025	15,000,000	15,000,000
8	Хөдөө аж ахуй, жижиг дунд үйлдвэрлэл хөгжүүлэх хөтөлбөр	2025	2025	40,000,000	40,000,000
9	Мэдээлэлтэй иргэн хүчирхэг хөтөлбөр	2025	2025	10,000,000	10,000,000
10	Эрүүл иргэн хөтөлбөр	2025	2025	10,000,000	10,000,000
	нийт			**235,000,000**	**235,000,000**

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2024 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн
2/06 дугаар тогтоолын гуравдугаар
хавсралт

“Сумын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2025 оны төсвийн жилд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын жагсаалт”

/төгрөгөөр/

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр	Хэрэгжих хугацаа		Төсөвт өртөг	2025 онд санхүүжих дүн
		Эхлэх	Дуусах		
1	Эмч нарын орон сууц, эмийн сангийн барилгын засвар, хуучин эмнэлгийн барилгын засвар хийх	2025	2025	115,014,100	115,014,100
2	Сумын онцгой комисст туулах чадвар сайтай авто машинаар хангах	2025	2025	320,000,000	320,000,000
3	Орон нутгийн зам цэвэрлэх машин авах	2025	2025	65,000,000	65,000,000
4	Засмал зам дагуух сумын хилийн цэс газарт тохижилт хийх	2025	2025	38,728,000	38,728,000
5	Сумын төрийн үйлчилгээний авто машины граш барих	2025	2025	100,000,000	100,000,000
	нийт			**638,742,100**	**638,742,100**

Сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын
2024 оны 12 дугаар сарын 22-ны өдрийн
2/06 дугаар тогтоолын дөрөвдүгээр
хавсралт

“СУМЫН ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР 2025 ОНЫ ТӨСВИЙН ЖИЛД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ”

/төгрөгөөр/

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр, байршил	Хамрах салбар	Эхлэх/ дуусах	Төсөвт өртөг	2025 онд санхүүжүүлэх дүн
1. Шинээр эхлэх хөрөнгө оруулалт					
1	Сумын баяр наадам тэмдэглэн өнгөрүүлэх	Ард иргэд	2025	5,000,000.0	5,000,000.0
2	Үйлчилгээний төв бүхий 12 айлын орон сууцны барилга барих	Ард иргэд	2025	750,000,000.0	750,000,000.0
3	Орон нутгийн өмчит газарт унагалдаа, газар ухдаг трактор авах	Байгаль орчин	2025	100,000,000.0	100,000,000.0
4	Сургуулийн биеийн тамирын талбайн эвдэрсэн тоглоомуудыг засварлах,	Боловсрол	2025	20,000,000.0	20,000,000.0
5	Сургуулийн багш хөгжлийн төвийг тохижуулах	Боловсрол	2025	55,000,000.0	55,000,000.0
6	Хонгорын гол руу сумын төвөөс 15квт ын өндөр хүчдэлийн цахилгааны шугам татах ажлыг эхлүүлэх /зураг төсөв боловсруулах/	Байгаль орчин	2025	10,000,000.0	10,000,000.0
7	Багийн төвийг шаардлагатай тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшлоор хангах	Ард иргэд	2025	20,000,000.0	20,000,000.0
8	Цагаан идээ махны цех тогтмол ажиллуулах	Ард иргэд	2025	10,000,000.0	10,000,000.0
9	Иргэдэд сургалт хийх / гар урлал, оёдол эсгүүр, сийлбэр, хоол үйлдвэрлэл, гэх мэт/	Ард иргэд	2025	8,926,700.0	8,926,700.0
10	Суманд хууль эрх зүйн танхим байгуулах	Ард иргэд	2025	10,000,000.0	10,000,000.0
НИЙТ ДҮН				**988,926,700.0**	**988,926,700.0**

№	Малын тоо толгойн албан татвараас хэрэгжүүлэх арга хэмжээний жагсаалт	Нийт
1	Мал эмнэлгийн үйлчилгээ ,Мал угаалга тарилга туулга вакцинжуулалт халдваргүйжүүлэлт,хороо бууц ариутгах	4,000,000.0
2	Малчдын гэр бүлийн тогтвортой байдлын талаар сургалт авах Малчдад сургалт,өдөрлөг тэмцээн уралдаан зохион байгуулах /Цагаан идээ боловсруулах, малын эрүүл мэнд, гэр бүлийн харилцаа/	10,000,000.0
3	Гүн өрмийн худаг, худгийн байшин засварлах	16,000,000.0
4	Гэмт халдлага, гамшгаас хамгаалах /золбин нохой, галзуу үнэг чоно устгах/	10,000,000.0
	Нийт	**40,000,000.0**